

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/331/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1512226053
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1512226053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Huszára a členiek senátu JUDr. Magdalény Florekovej a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci navrhovateľa : Dopravný podnik Bratislava, a.s., so sídlom Olejkárska 1, Bratislava, IČO : 00 492 736, zast. JUDr. Vladimírom Kánom, advokátom, Advokátska kancelária ECKER - KÁN & partners, Nám. M. Benku 9-C1, Bratislava, proti odporkyni : X. A., Z.. XX.XX.XXXX, B. T.. U. XX, B., t.č. na neznámom mieste, zast. opatrovníčkou L. X., pracovníčkou Okresného súdu Bratislava V, o zaplatenie 50,50 € s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 16. apríla 2013, č. k. 12C/90/2013-25, v pomere hlasov 3 : 0, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporkyni domáhal, aby ju súd zaviazal na zaplatenie 50,50 € a trov konania navrhovateľovi z dôvodu, že odporkyňa cestovala v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka. Zároveň rozhodol, že odporkyni sa náhrada trov konania nepriznáva.

Vykonaným dokazovaním súd prvého stupňa zistil, že dňa 13.01.2011 bola odporkyňa kontrolovaná oprávneným pracovníkom navrhovateľa v dopravnom prostriedku navrhovateľa linke MHD č. 87 a pri kontrole sa nepreukázala platným cestovným lístkom. Cenu lístka a úhradu na mieste nezaplatila a neurobila tak ani na základe zaslanej upomienky zo dňa 21.02.2011, kde jej bola poskytnutá dodatočná lehota na úhradu vzniknutej pohľadávky navrhovateľa.

Po právnej stránke posúdil vec v zmysle § 9 písm. b) a § 14 ods. 3 zákona č. 168/1996 Z.z., § 100 ods. 1 a § 108 Občianskeho zákonníka a dospel k záveru, že jednoročná premlčacia lehota, v ktorej sa premlčujú nároky z prepravy, začala v predmetnom prípade plynúť v zmysle § 101 Obč. zák. odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Odporkyňa mala cestovať v dopravnom prostriedku navrhovateľa bez platného cestovného lístka dňa 13.01.2011, čím navrhovateľovi vznikla možnosť podať týmto okamihom žalobu na súd pre porušenie prepravného poriadku. Navrhovateľ svoje právo uplatnil v súdnom konaní dňa 18.10.2012. Podľa § 122 ods. 2 Obč. zák. jednoročná premlčacia lehota uplynie dňom, ktorý sa zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej plynutie lehoty začína. Plynutie premlčacej lehoty v predmetnom prípade začalo dňom 13.01.2011 a skončilo sa dňom 13.01.2012. Teda odporkyňa prostredníctvom procesného opatrovníka vzniesla dôvodne námietku premlčania. Nakoľko v

danom prípade sa nejedná o nárok na náhradu škody, ale o sankciu, so zánikom práva na zaplatenie prepravného zaniká aj právo na vymáhanie tejto sankcie. Súd prvého stupňa preto návrh navrhovateľa zamietol.

O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že odporkyňa mala v konaní úspech v plnom rozsahu, avšak trovy konania jej nevznikli, preto jej prvostupňový súd náhradu trov konania nepriznal.

Uvedený rozsudok napadol v zákonom stanovenej lehote odvolaním navrhovateľ. Súdu prvého stupňa vytkol, že vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Navrhovateľ v dôvodoch odvolania poukázal na ust. § 760 Obč. zák., na ustanovenia zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave (§ 12 ods. 2 písm. b/, § 14 ods. 1 písm. d/, § 17 ods. 2) a na čl. 6 ods. 2, 3 Prepravného poriadku Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave platného v čase porušenia tarifných a prepravných podmienok a uviedol, že nakoľko sa odporca na výzvu revízora dňa 13.01.2011 na linke MHD č. 87 nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, je povinný navrhovateľovi v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave a čl. 5 Tarify Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave zaplatiť cestovné 0,50 € a úhradu 50,00 €, pričom túto skutočnosť preukazuje hlásenie o porušení tarifných a prepravných podmienok zo dňa 13.01.2011. Podľa navrhovateľa povinnosť odporcu zaplatiť úhradu navrhovateľovi vznikla v zmysle § 12 ods. 2 písm. b/ v spojení s § 14 ods. 1 písm. d/ v spojení s § 17 ods. 2 zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 Občianskeho zákonníka. Argumentoval tým, že zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto je namieste použiť § 101 Obč. zák. a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,50 € nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu (18.10.2012) premlčaná. Zároveň dal súdu do pozornosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave pod sp. zn. 15Co/67/2011 a 14Co/216/2011, v ktorých odvolací súd rozhodoval v skutkovo totožných veciach, pričom v oboch prípadoch vyhovel odvolaniu navrhovateľa. S ohľadom na vyššie uvedené navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil trovy prvostupňového a odvolacieho konania spolu vo výške 116,53 €.

K odvolaniu navrhovateľa sa opatrovníčka odporkyne písomne nevyjadřila.

Odvolací súd preskúmal vec v napadnutom (t.j. v celom) rozsahu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Vo veci verejne vyhlásil rozsudok podľa § 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p., keď zistil, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Navrhovateľ odvolaním napadol výrok rozsudku, ktorým súd prvého stupňa jeho návrh zamietol, vrátane výroku o náhrade trov konania.

So skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa sa odvolací súd stotožňuje s tým, že považuje za potrebné uviesť niektoré rozhodujúce skutočnosti podrobnejšie.

Občiansky zákonník upravuje prepravné zmluvy (zmluvy o preprave osôb a zmluvy o preprave nákladu) v § 760 až § 773. Úprava prepravných zmlúv v Občianskom zákonníku je veľmi stručná a obsahuje iba základné pravidlá, ktoré platia pri prepravných zmluvách. Vzhľadom na väčšie množstvo rôznorodých spôsobov dopravy (železničná, cestná, vodná, mestská atď.), ktoré si vyžadujú svoje špecifické úpravy, nebolo ani možné všetky otázky týkajúce sa právnej úpravy upraviť v Občianskom zákonníku podrobnejšie. Preto § 772 Obč. zák. ustanovuje, že podrobnejšiu úpravu osobnej a nákladnej prepravy ustanovujú osobitné predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify (Komentár k Občianskemu zákonníku).

Podľa § 760 Obč. zák. zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Citované ustanovenie nepriamo vymedzuje pojem zmluva o preprave osôb tým, že ustanovuje základné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy. Podľa tohto ustanovenia zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil na miesto určenia riadne a včas. Z tohto ustanovenia vyplývajú aj pojmové znaky zmluvy o preprave osôb. Ide o zmluvu uzavretú

medzi dvoma účastníkmi, t.j. medzi cestujúcim, ktorého treba dopraviť na miesto určenia a dopravcom, ktorý má povinnosť cestujúceho dopraviť na miesto určenia včas a riadne. Doprava osoby na miesto určenia sa uskutočňuje určeným dopravným prostriedkom, ktorý si cestujúci zvolil, za odplatu (cestovné). Formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby zákon žiadnym spôsobom nevymedzuje. Ide teda o zmluvu neformálnu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom určeným v prepravných poriadkoch podľa druhu a spôsobu dopravy (napr. zakúpením cestovného lístka, letenky, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.) s tým, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré si vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných predpisov.

Právne vzťahy účastníkov konania sa riadia ustanovením § 760 Obč. zák. Zmluva o preprave v mestskej hromadnej doprave bola uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane cestujúceho v nástupe do dopravného prostriedku. Zvláštnosť tejto zmluvy ako zmluvy neformálnej spočíva v tom, že tým, že cestujúci nastúpi do dopravného prostriedku konkludentne pristupuje na celý rozsah poskytovanej služby, mlčky pristupuje aj na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania zmluvy upravené v zákone č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v Prepravnom poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, vydaného v zmysle zákona č. 164/1996 Zb. o dráhach v znení neskorších predpisov Dopravným podnikom Bratislava, a.s., t.j. mať u seba platný cestovný lístok a na vyzvanie ho predložiť ku kontrole. Takýmto je aj dojednanie, že pokiaľ cestujúci nezaplatí riadne a včas cestovné, ktoré je cenou poskytovanej služby, súhlasí s tým, že mu bude účtovaná pokuta. Použitie prostriedku mestskej hromadnej dopravy je v plnej dispozícii občana ako cestujúceho a je na jeho úvahe, či za takto stanovených podmienok do dopravného prostriedku nastúpi a zmluvu o preprave uzavrie. Vo svojej podstate tieto predstavujú obsah zmluvy o preprave osôb, pretože vyjadrujú vzájomné práva a im zodpovedajúce povinnosti oboch zmluvných strán, ktoré nie je možné z uvedeného dôvodu oddeliť.

Podľa § 108 Obč. zák. práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

V danom prípade právne závery súdu prvého stupňa zodpovedajú hypotéze použitého právneho predpisu. Správny je aj záver súdu prvého stupňa o premlčaní. Navrhovateľ totiž predmetným návrhom uplatňoval cestovné a nezaplatenú úhradu (pokutu) v zmysle §12 ods. 4, § 14 ods. 3 zákona č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a čl. 6 bod 3 Prepravného poriadku Mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, splatnú dňom porušenia povinnosti odporkyne mať zakúpený lístok, t.j. dňom 13. januára 2011. Pre práva z prepravy platí premlčacia doba podľa § 108 Obč. zák., podľa ktorého ustanovenia jej dĺžka je jeden rok. Nakoľko návrh na začatie konania bol doručený súdu podľa prezenčnej pečiatky až dňa 18. októbra 2012, bol nepochybne podaný po uplynutí zákonnej ročnej premlčacej doby.

Námietka navrhovateľa v odvolaní ohľadom premlčania, keď mal za to, že je namieste použiť § 101 Obč. zák. a to znamená, že pohľadávka vo výške 50,50 € nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu (18.10.2012) premlčaná, nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná. Ako už bolo spomenuté vyššie, účtovanú pokutu nie je možné posudzovať samostatne. Nárok na zaplatenie úhrady nemôže vzniknúť samostatne a oddelene (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnený na súde) len na základe zákona č. 168/1996 Z.z., ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného a oba nároky tak vznikajú len a výlučne zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne; u oboch nárokov preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 Obč. zák. (Oba nároky majú rovnaký právny základ - porušenie podmienok zmluvy o preprave.) Niet preto dôvodu nepovažovať aj

nárok na zaplatenie úhrady (pokuty) za právo z prepravy, a nie je teda ani dôvod posudzovať podmienky premlčania aj tohto nároku inak, než v zmysle ust. § 108 Obč. zák.

Pokiaľ sa navrhovateľ odvolával vo svojom odvolaní na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 15Co/67/2011 a sp. zn. 14Co/216/2011, so závermi v nich prezentovanými v otázke premlčania, sa senát 9Co nestotožnil; predmetné rozhodnutia nie sú pre rozhodovanie iných odvolacích senátov právne záväzné.

Vo výroku o trovách konania pochybenie nebolo zistené.

Záverom odvolací súd poznamenáva, že zo strany prvostupňového súdu došlo k nesprávnemu určaniu začiatku plynutia premlčacej doby z nasledovných dôvodov (toto pochybenie súdu prvého stupňa však nemá vplyv na vecnú správnosť prvostupňového rozhodnutia). V zmysle ust. § 122 ods. 1 veta prvá Obč. zák. lehota určená podľa dní začína sa dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok. Jednoročná premlčacia doba na uplatnenie nároku navrhovateľa na súde začala plynúť dňa 14.01.2011 a v súlade s ust. § 122 ods. 2 prvá veta Obč. zák. uplynula dňa 13.01.2012 (piatok). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že pri lehotách určených podľa rokov (daný prípad, jednoročná lehota) platí, že začiatok lehoty je určený tak ako pri počítaní podľa dní tzn., že začiatok lehoty je určený začiatkom dňa, ktorý nasleduje po dni, v ktorom nastala skutočnosť rozhodná pre jej počítanie. Deň, v priebehu ktorého nastala rozhodná skutočnosť sa do lehoty nezapočítava, aj keby k tejto skutočnosti došlo začiatkom tohto dňa. Pre začiatok plynutia tejto lehoty je dôležitý až deň nasledujúci po rozhodnej skutočnosti, a to i vtedy, ak by týmto dňom bola sobota, nedeľa alebo sviatok. Takto určený začiatok plynutia lehoty vychádza zo starej zásady rímskeho práva, že do začiatku lehoty sa nezapočítava deň, v ktorom táto udalosť nastala.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods.1 v spojení s ust. § 142 ods.1 O.s.p. a odporkyni, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko jej žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.